

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/53/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8315201757
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8315201757.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členov senátu JUDr. Moniky Juskovej a JUDr. Marianny Hirkovej, v spore žalobcu: CHEMES, a.s. Humenné, so sídlom Chemlonská 1, 066 33 Humenné, IČO: 31 695 426, zastúpená Advokátskou kanceláriou Bröstl & Čentík, s.r.o., so sídlom Rázusova 1, 040 01 Košice, IČO: 50 560 611, proti žalovanej V. X. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. S. XX, XXX XX Z., zastúpená Mgr. Marekom Šmidom, advokátom, partner Advokátskej kancelárie HAVLÁT & PARTNERS, so sídlom Rudnayovo námestie 1, 811 01 Bratislava, o ochranu dobrej povesti právnickej osoby a poskytnutie primeraného zadostučinenia, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 15C 101/2015-177 zo dňa 21.9.2020 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalovanej priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne prvoinštančný súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd žalobu zamietol. Žalovanej vo vzťahu k žalobcovi priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Prvoinštančný súd tak rozhodol v poradí druhým rozsudkom o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal ochrany dobrej povesti právnickej osoby a primeraného finančného zadostučinenia tak, že žiadal, aby: 1) súd určil, že tvrdenie žalovanej o ňom, uverejnené v dvojtyždenníku „naše novinky“, ročník 20/2014, dátum vydania 30.10.2014 v článku s názvom „Vulgárny útok na primátorku“ v znení „V Z. poznám jediného oligarchu, a ten robí celý čas všetko pre to, aby po voľbách nastala na poste primátorky nášho mesta zmena. Možno si vypočítal, že je lepšie zainvestovať 200.000 eur do niečej volebnej kampane, ako by ním kontrolovaná fabrika mala mestu splatiť dlh vo výške 700-tisíc eur“ je nepravdivé a predstavuje neoprávnený zásah do práva na ochranu dobrej povesti žalobcu.

2) Žalovaná bola povinná do 60 dní od právoplatnosti tohto rozsudku zabezpečiť na svoje náklady uverejnenie ospravedlnenia v dvojtyždenníku „K.“ vydávanom v Z. uverejnením písaného textu, a to tak, aby titulok Ospravedlnenie bol napísaný rovnakou veľkosťou písma, ako titulok článku, text ospravedlnenia bol napísaný rovnakou veľkosťou, aké boli použité v článku „Vulgárny útok na primátorku“ na rovnakej strane v nasledovnom znení:

Ospravedlnenie spoločnosti CHEMES, a.s. Humenné

Dňa 30. októbra 2014 som v dvojtyždenníku „naše novinky“, ročník 20/2014, dátum vydania 30.10.2014 v článku s názvom „Vulgárny útok na primátorku“ uviedla nasledovné tvrdenie týkajúce sa spoločnosti Chemes, a.s. Humenné: „V našom meste poznám jediného oligarchu, a ten robí celý čas všetko pre

to, aby po voľbách nastala na poste primátorky nášho mesta zmena. Možno si vypočítal, že je lepšie zainvestovať 200.000 eur do niečej volebnej kampane, ako by ním kontrolovaná fabrika mala mestu splatiť svoj dlh vo výške takmer 700-tisíc eur“. Tvrdenie o tom, že spoločnosť Chemes, a.s. Humenné má voči Mestu Humenné dlh vo výške 700.000 eur je nepravdivé. Spoločnosť Chemes, a.s. Humenné sa týmto ospravedlňuje za poškodenie jej dobrej povesti týmto nepravdivým tvrdením.

V. X. B., primátorka Mesta Z. a poslankyňa Národnej rady Slovenskej republiky.

3) v prípade, že žalovaný v lehote 60 dní od právoplatnosti rozsudku nezabezpečí uverejnenie ospravedlnenia, je žalovaná povinná strpieť, aby na jej náklady zabezpečil uverejnenie ospravedlnenia žalobca v ním vybranej periodickej tlači vydávanej na území Mesta Humenné.

4) žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 2000 eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 2000 eur počnúc dňom nasledujúcim po dni, ktorý uplynie lehota 3 dni na plnenie sumy 2000 eur na základe právoplatného rozsudku až do zaplatenia.

5) Žalobca má právo uverejniť tento rozsudok po nadobudnutí jeho právoplatnosti na náklady žalovanej v žalobcom vybranej periodickej tlači vydávanej na území Mesta Humenné v rozsahu označenia súdu, ktorý vydal rozsudok, predmetu sporu, účastníkov konania, výrokovkej časti rozsudku a dátumu vydania rozhodnutia, a to uverejnením písaného textu v uvedenom rozsahu. Suma nákladov na zverejnenie je 500 eur. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi preddavok na sumu nákladov na uverejnenie rozsudku vo výške 500 eur.

6) Žalobca žiadal, aby žalovaná bola zaviazaná nahradiť žalobcovi trovy konania do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalobca v žalobe uviedol, že žalovaná poskytla dvojtýždenníku „naše novinky“ s dátumom vydania 30.10.2014 vyššie uvedené vyjadrenie, z ktorého kontextu a v súvislosti s jeho ostatnými časťami jednoznačným spôsobom vyplýva, že sa týka žalobcu. Tvrdenia žalobca považuje za nepravdivé, pretože nemá vo vzťahu k Mestu Humenné žiaden nesplatený dlh vo výške 700.000 eur, ani iné nesplatené dlhy. Verejné označenie, že určitý subjekt má nesplatené dlhy, je negatívnym označením difamačnej povahy, ktoré je objektívne spôsobilé nepriaznivým spôsobom vplývať na vnímanie tohto subjektu v spoločnosti, najmä u zamestnancov, obchodných partnerov, zákazníkov, ako i širšej verejnosti a podobne. Uvedené vyjadrenie žalovanej môže mať vplyv na rozhodnutie obchodných partnerov a iných podnikateľských subjektov o tom, či s ním budú naďalej spolupracovať, alebo či s ním nadviažu spoluprácu a je spôsobilé odradiť potenciálnych obchodných partnerov. Takýmto zásahom dochádza k neoprávnenému zásahu do dobrej povesti žalobcu, pretože sa nezakladá na pravde a je objektívne spôsobilé privodiť žalobcovi ujmu na dobrej povesti. Konaním žalovanej bola ohrozená jeho dôveryhodnosť, poctivosť, spoľahlivosť a istota v dodržiavaní jeho obchodných záväzkov v očiach tretích osôb, s ktorými žalobca prichádza alebo môže prísť do obchodného, prípadne iného kontaktu. Žalobca považoval okrem ospravedlnenia vzhľadom na závažnosť a intenzívnosť zásahu do dobrej povesti právnickej osoby dôležité aj priznať peňažnú satisfakciu.

Žalovaná takto vystupovala ako primátorka Mesta Z., poslankyňa NR SR, je aktívne činnou političkou, verejne známou osobou a uvedené funkcie zastávala aj v čase publikovania nepravdivých tvrdení. Žalobkyňa sa vyjadrovala v rámci výkonu svojho postavenia verejne známej osoby na adresu žalobcu, vyjadrovala sa nepravdivo, preto žiadal žalobe vyhovieť.

3. Prvým rozsudkom č.k. 15C 101/2015-108 zo dňa 24.3.2017 prvoinštančný súd žalobu zamietol v celom rozsahu a žalovanej priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu. V dôsledku podania odvolania žalovaným odvolací súd uznesením č.k. 17Co/118/2018-146 zo dňa 6.2.2020 prvoinštančný rozsudok zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Predmetom odvolacieho skúmania je v poradí druhý prvoinštančný rozsudok č.k. 15C 101/2015-177 zo dňa 21.9.2020.

Prvoinštančný súd vychádzajúc z právneho názoru odvolacieho súdu vyjadreného v odvolacom uznesení č.k. 17Co/180/2018-146 zopakoval dokazovanie listinnými dôkazmi, ktoré sa nachádzajú v spise, vo veci nariadil pojednávanie, vypočul právnych zástupcov strán sporu, celú vec posúdil jednak podľa ust. § 19b ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka, ďalej podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vychádzal z čl. 19 ods. 1, čl. 26 ods. 1, 2 Ústavy SR a z procesného hľadiska vec posúdil podľa § 80 písm. c/ O.s.p. s použitím ust. § 470 ods. 2 CSP.

Prvoinštančný súd zistil, že namietaný výrok bol skutočne uverejnený v dvojtýždenníku „naše novinky“ dňa 30.10.2014.

Z vykonaného dokazovania bolo zistené, že tento výrok predniesla žalovaná. Je daná preto jej pasívna legitímácia v konaní.

Ďalej prvoinštančný súd zistil, že žalobca ako podnikateľský subjekt v regióne Humenné v obchodných kruhoch a v povedomí širokej verejnosti požíva dobrú povesť v čase zverejnenia vyjadrenia žalovanej. Žalovaná žiadnymi relevantnými dôkazmi nepreukázala opak.

Súd zistil, že žalobca je oprávnenou osobou.

Ďalej prvoinštančný súd sa zaoberal vyhodnotením stretu dvoch základných práv, a to práva na ochranu dobrej povesti a práva na slobodu prejavu. Skonštatoval, že vo všeobecnosti platí, že právo na slobodu prejavu musí vystupovať spolu s právom na ochranu dobrej povesti právnickej osoby vo vzájomnej korelácii a vzájomne sa rešpektovať. Výkon jedného práva tak nesmie bezdôvodne zasahovať do práva druhého. Právo na slobodu prejavu a právo na slobodné šírenie informácií nesmú byť nadradené nad právo na ochranu dobrej povesti právnickej osoby, ak ide o informácie verejnosti o osobách, ktoré nie sú verejne činnými osobami. Sloboda tlače a sloboda slova nie sú neobmedzené, nesmú zasahovať do ústavou chránených základných práv, v tomto prípade do práva na zachovanie dobrej povesti. Nie je tak ani v záujme vedenia akejkoľvek verejnej diskusie, keď nie je možné rozširovať nepravdivé tvrdenia a neprímerané hodnotiace úsudky. Prvoinštančný súd uviedol možné formy ochrany právnickej osoby vyplývajúce z ust. § 19d ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka. Uviedol ďalej, že pokiaľ sa jedná o prvý výrok petitu žaloby, ktorým žalobca žiadal určiť, že tvrdenia žalovanej obsiahnuté v predmetnom článku sú nepravdivé a predstavujú neoprávnený zásah do dobrej povesti, dospel k záveru, že na takomto určení nie je na strane žalobcu daný naliehavý právny záujem. V konaní o ochranu dobrej povesti sa súd ako predbežnou otázkou zaoberá tým, či určité skutkové tvrdenia sú pravdivé alebo nie a ak dospel k záveru, že sú nepravdivé, tak sa súd zaoberá otázkou, aká forma satisfakcie dotknutej osobe prináleží. Keďže je v danom prípade možné priamo žalovať na splnenie povinnosti podľa § 80 písm. b/ O.s.p. (procesný predpis platný v čase podania žaloby - poznámka odvolacieho súdu) prvoinštančný súd dospel k záveru, že určovací žaloba je nedôvodná, pretože má povahu predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu dôvodnosti ochrany vyplývajúcej z § 19b ods. 2 Občianskeho zákonníka. Preto sú prvý výrok uplatneného nároku zamietol.

V ďalšom sa prvoinštančný súd zaoberal samotným výrokom, ktorý uviedla žalovaná a ktorý bol uverejnený dvojtyždenníku „naše novinky“ dňa 30.10.2014. Skonštatoval, že uvedený článok bol vypracovaný redaktorom a okrem citácií vyjadrení žalovanej obsahuje aj citácie vyjadrení zástupcov žalobcu. V článku sú obsiahnuté odpovede žalovanej na otázky položené reportérom a v žiadnej z nich žalovaná neuviedla obchodné meno žalobcu. Je pravdou, že v článku je niekoľkokrát uvedené obchodné meno žalobcu, avšak to, že redaktor takto koncipoval článok, nie je možné považovať za relevantnú skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné dospieť k záveru, že dotknutý výrok žalovaná adresovala žalobcovi a že sa aj týka žalobcu.

Prvoinštančný súd ďalej poukázal na to, že výrok žalobkyne je možné rozdeliť do dvoch častí. Prvá časť výroku žalobkyne sa žalobcu netýka, je adresovaná „oligarchovi“, pričom takouto osobou nemôže byť právnická osoba, ale iba fyzická osoba. Druhá časť napadnutého vyjadrenia žalovanej spočíva v tvrdení „ako by ním kontrolovaná fabrika mala splatiť svoj dlh vo výške 700.000 eur“ prvoinštančný súd dospel k záveru, že nie je možné považovať tento výrok ako výrok, ktorý sa dotýka žalobcu. Sám žalobca totiž potvrdil, že záväzok voči mestu vo výške 700.000 eur nemá. O tom, že žalobca voči mestu nemá 700.000 eur záväzok, žalovaná ako primátorka mesta Z. musela mať vedomosť.

Prvoinštančný súd opäť poukázal na kontext s ostatnými časťami článku, ktoré vypracoval redaktor, tento viackrát spomenul meno žalobcu aj meno X. Q. v článku, tieto mená nespomenula žalovaná. Celý článok nie je vyjadrením žalobkyne, nebol koncipovaný žalobkyňou, ale redaktorom. Preto prvoinštančný súd ako nedôvodnú žalobu zamietol.

O trovách konania prvoinštančný súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 262 ods. 1 CSP. Žaloba bola zamietnutá a žalovanej priznal nárok na plnú náhradu trov konania ako úspešnej strane sporu, o ktorej výške bude rozhodnuté samostatným uznesením.

5. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Žalobca v odvolaní žiadal, aby odvolací súd zmenil prvoinštančný rozsudok a žalobe v celom rozsahu vyhovel. Uplatnil si náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

V odvolaní žalobca namietal, že prvoinštančný súd vo svojom rozhodnutí argumentuje okolnosťou, že žalobca nemá na požadovanom určení naliehavý právny záujem. Tento názor prvoinštančného súdu je nesprávny, pretože žaloby o určenie, že určité výroky sú nepravdivé alebo že určitým spôsobom sa zasiahlo do práv žalobcu na ochranu dobrej povesti nie sú podľa judikatúry a právnej doktríny žalobami určovacími podľa § 80 písm. c/ O.s.p., preto nie je potrebné, aby sa preukazoval právny záujem na tomto určení (uznesenie Najvyššieho súdu SR 5Cdo 265/2009, rozsudok Najvyššieho súdu SR 5Cdo 180/2007).

Ďalej žalobca namietal, že podľa súdu prvej inštancie sa výroky žalovanej netýkali žalobcu. Z kontextu článku je však jasné, že žalovaná adresovala napadnutý výrok žalobcovi, pretože celý článok sa niesol v duchu vymieňania si názorov medzi sporovými stranami, ktoré na seba vzájomne reagovali v mediálnom priestore. Opačný záver je neprijateľný, prehnane formalistický, keďže z článku je zjavné, že názorová prestrelka prebiehala medzi žalobcom a žalovanou. Nie je možné sa stotožniť ani s rozkúskovaním napadnutého výroku, ako to urobil prvoinštančný súd, pretože je potrebné interpretovať výrok žalovanej ako jeden celok. Žalobca považuje tvrdenia žalovanej za nepravdivé, pretože nemal vo vzťahu k mestu Humenné žiaden dlh a žalovaná to tvrdila vo svojom výroku. Celý výrok je potrebné posudzovať v kontexte s celým článkom, v ktorom sa spoločnosť Chemes, a.s. Humenné spomína približne 8 krát na jednej strane textu, vrátane titulku pod obrázkom. Zo strany bežného (priemerného) čitateľa sa vyvoláva dojem, že predmetné nepravdivé skutkové tvrdenie sa týkalo žalobcu a nie inej spoločnosti.

Naviac, tvrdenie sa podľa súdu prvej inštancie týkalo oligarchu X. Q.. Žalobca v odvolaní uviedol, že X. Q. bol prostredníctvom spoločnosti Chemol, s.r.o. v danom čase jediným akcionárom žalobcu, preto za neoprávnený zásah do dobrej povesti právnickej osoby sa považuje verbálny útok na jej jednotlivých predstaviteľov, nakoľko útok na konkrétneho predstaviteľa môže veľmi citeľne poškodiť dobrú povesť právnickej osoby. Keďže žalovaná sa vyjadrovala na adresu „oligarchu“ X. Q., ktorý je majiteľom žalobcu, je daný dôvod na poskytnutie ochrany dobrej povesti žalobcu. Každá právnická osoba je navonok reprezentovaná fyzickými osobami, prostredníctvom ktorých sa vytvára dobrá povesť právnickej osoby a s ktorými túto právnickú osobu stotožňujú tretie osoby.

K zásahu do dobrej povesti právnickej osoby preto môže dôjsť nielen zásahom do práv samotnej právnickej osoby ako celku, ale aj zásahmi, ktoré sa dotýkajú jej jednotlivých predstaviteľov, resp. zamestnancov. O prepojenosti a možnom negatívnom dopade žalobca poukázal aj na rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co 475/2013 a uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III.ÚS 473/2017.

Okrem toho žalobca vzniesol námietku zaujatosti voči zákonnej sudkyňi, keď zákonná sudkyňa rozhodovala v inej veci, kedy voči nej dňa 24.4.2020 a následne 14.7.2020 podali trestné oznámenie a sťažnosť na sudcu u predsedu súdu, čo môže, vzhľadom na prejednávanie tejto veci, viesť pochybnosti o objektivite a nestrannosti konajúceho sudcu a môže aj napriek maximálnemu úsiliu na strane sudcu ovplyvniť jeho postoj k veci.

Žalobca predložil k odvolaniu oznámenie o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že došlo k spáchaniu trestného činu, resp. trestných činov, ktoré osobne spoločnosť žalobcu Chemes, a.s. Humenné v podaní zo dňa 24.4.2020 adresovala Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky v Bratislave, a sťažnosť na sudcu a na jeho nezákonný postup podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z.z. k rukám predsedu súdu, ktorú adresoval osobne žalobca, spoločnosť Chemes, a.s. a je vyhotovená dňa 14.7.2020.

6. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadrila.

7. Odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 34 CSP preskúmal napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu podľa zásad uvedených v ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario a zistil, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je správne.

8. Odvolací súd skôr, než sa zaoberal odvolacími dôvodmi žalobcu, skúmal vznesenú námietku zaujatosti voči zákonnej sudkyňi. Z obsahu vznesenej námietky voči zákonnej sudkyňi, ktorá je súčasťou odvolania vo veci vyplýva, že žalobca voči sudkyňi podal trestné oznámenie dňa 24.4.2020 a následne dňa 14.7.2020 podal aj sťažnosť na sudkyňu u predsedu súdu. Uvedené podania tak, ako to predložil k odvolaniu boli podané v súvislosti s konaním a rozhodovaním zákonnej sudkyne X. X. I. v inej veci prejednáwanej pred prvoinštančným súdom (sp. zn. 7Cb 54/2019).

V tejto prejednáwanej veci (sp. zn. 15C/101/2015) žalobca uviedol, že majú pochybnosti o zaujatosti zákonnej sudkyne, ktoré sú umocňované pochybeniami, keď v tejto veci rozhodla v rozpore s judikatúrou a odôvodnila to zjavne nelogickými argumentami. Všetky tieto okolnosti vytvárajú vo svojej spojitosti objektívne pochybnosti o nestrannosti konajúceho sudcu, čo napriek maximálnemu úsiliu o nestrannosť sudcu môže ovplyvniť jeho postoj k veci.

Zákonná sudkyňa k námietke zaujatosti uviedla, že vec jej bola pridelená na prejednanie náhodným výberom po odchode predchádzajúceho zákonného sudcu. Vo veci bolo dňa 21.9.2020 vykonané pojednávanie za účasti právnych zástupcov strán sporu a voči zákonnej sudkyňi nebola vznesená námietka zaujatosti. V odvolaní v časti o námietke zaujatosti nie je uvedené, kedy sa žalobca o dôvode ním tvrdenej zaujatosti konajúcej sudkyne dozvedel. Vzhľadom na to, že námietka zaujatosti nemá zákonom predpísané náležitosti a bola podaná po zákonom stanovenej lehote, súd na takúto námietku

neprihliada. Uviedla, že ako konajúca sudkyňa nemá žiadny pomer k stranám sporu, ich zástupcom, nie je a ani nebola s nimi v kontakte, okrem účasti na pojednávaní. Nemá žiaden pomer k prejednávanej veci. Podľa § 49 ods. 1 CSP sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

Podľa § 49 ods. 3 CSP, dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti.

Podľa § 52 ods. 1 CSP strana má právo z dôvodov uvedených v § 49 uplatniť námietku zaujatosti.

Podľa § 52 ods. 2 CSP v námietke zaujatosti musí byť okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa strana uplatňujúca námietku o dôvode vylúčenia dozvedela a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti podľa prvej vety, súd neprihliada. V tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Ustanovenia o odstraňovaní väd podania sa nepoužívajú.

Podľa § 53 ods. 1 CSP, námietku zaujatosti je potrebné uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa strana dozvedela o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený. Na neskôr uplatnenú námietku zaujatosti súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá.

Podľa § 53 ods. 3 CSP, ak sa námietka zaujatosti týka len okolností, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu alebo jeho rozhodovacej činnosti, súd na námietku zaujatosti neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá.

Podľa § 56 CSP lehoty uvedené v ust. § 54 sa neuplatnia, ak sa vec zároveň predkladá na rozhodnutie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veci samej.

Odvolací súd zistil, že žalobca v námietke zaujatosti explicitne neuviedol dátum, kedy sa o dôvode, pre ktorý je zákonná sudkyňa X.. I. vylúčená, dozvedel. Vzhľadom na rôzne možnosti označenia rozhodných okolností a vzhľadom na nie formálny prístup k posudzovaniu náležitostí námietky zaujatosti odvolacím súdom ako nadriadeným súdom pri prejednaní námietky zaujatosti voči zákonnej sudkyňi ako moment, kedy sa žalobca dozvedel o dôvodoch, pre ktoré je zákonná sudkyňa vylúčená z prejednávania veci, vychádzal z momentu spísania trestného oznámenia dňa 24.4.2020. Sťažnosť na sudcu k rukám predsedu súdu bola spísaná dňa 14.7.2020.

Z obsahu spisu vyplýva, že vec bola pridelená zákonnej sudkyňi X.. X. I. elektronicky po odchode predchádzajúceho zákonného sudcu do dôchodku dňa 20.3.2020. Žalobca a aj strany sporu sa najneskôr o tom, že X.. X. I. je zákonná sudkyňa, dozvedeli v momente prevzatia predvolania na pojednávanie, ktoré zákonná sudkyňa určila na 21.9.2020. Žalobca prevzal toto predvolanie dňa 23.6.2020 a jeho právny zástupca dňa 25.6.2020. O tom, že bolo voči zákonnej sudkyňi podané trestné oznámenie zo dňa 24.4.2020 v čase prevzatia tohto predvolania na pojednávanie žalobcovi, resp. jeho právnenému zástupcovi muselo byť zrejmé.

Žalobca ani jeho zástupca na uvedené okolnosti žiadnym spôsobom nereagovali a zákonného sudcu nenamietali. Súčasne s nariadením termínu pojednávania zákonná sudkyňa so žalobcom písomne komunikovala, keď žalobcu vyzývala na predloženie dôkazov, prípadne ďalších listín v zmysle odvolacieho rozhodnutia, ktoré predchádzalo nariadenému termínu pojednávania. Žalobca v odpovedi na túto komunikáciu vediac už o podanom trestnom oznámení, námietku zaujatosti voči zákonnej sudkyňi nevzniesol.

Ďalšia komunikácia sudkyne X.. X. I. vo veci bola so žalobcom, resp. jeho právny zástupcom v mesiaci júl, kedy v odpovedi na výzvu súdu žalobca v podaní zo dňa 15.7.2020 opäť nevzniesol námietku zaujatosti, hoci v tom čase už bola podaná aj sťažnosť predsedovi súdu, ktorá bola datovaná zo dňa 14.7.2020.

Na pojednávanie určené dňa 21.9.2020 sa dostavil zástupca žalobcu, námietku zaujatosti voči zákonnej sudkyňi nevzniesol.

Preto nadriadený súd dospel k záveru, že žalobca v podanom odvolaní námietku zaujatosti voči zákonnej sudkyňi X.. X. I. vzniesol po uplynutí 7-dňovej lehoty, odkedy sa dozvedel o dôvode, pre ktorý môže byť sudca vylúčený. Ako výhodnejšie pre žalobcu nadriadený súd bral do úvahy moment nadobudnutia vedomosti o zaujatosti X.. I. nie moment podania trestného oznámenia zo dňa 24.4.2020, ale až moment podania sťažnosti na zákonnú sudkyňu v inej veci predsedovi súdu. V danom prípade táto lehota začala plynúť po podaní sťažnosti žalobcu predsedovi súdu na konanie zákonnej sudkyne, ktorá sťažnosť je datovaná zo 14.7.2020. To, že námietka zaujatosti bola vznesená až v odvolaní, ktoré došlo prvoinštančnému súdu dňa 30.10.2020 svedčí o tom, že námietka zaujatosti nebola uplatnená včas. Preto odvolací súd v pozícii nadriadeného súdu na túto námietku zaujatosti neprihliadal.

9. Odvolací súd následne sa zaoberal odvolacími námietkami žalobcu. Odvolací súd je rozsahom odvolacích námietok viazaný v súlade s ust. § 380 ods. 1 CSP. Keďže odvolací súd sa s rozhodnutím prvoinštančného súdu stotožňuje, v celom rozsahu poukazuje na správne závery zistené prvoinštančným súdom, ktoré plne vychádzajú z vykonaného dokazovania a korešpondujú aj právnomu názoru, ktorý bol vyslovený v pôvodnom zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu, odvolací súd zaujal len stanovisko k odvolacím námietkam. Odvolací súd totiž nie je povinný zaoberať sa celými odvolacími dôvodmi rozhodnutia prvoinštančného súdu. Je povinný však reagovať na podstatné okolnosti namietané v odvolaní nie na všetky odvolacie námietky, ktoré nemajú zásadný alebo žiadny vplyv na správnosť prvoinštančného rozhodnutia.

10. Pokiaľ žalobca namietal, že prvoinštančný súd vec nesprávne posúdil, keď nevyhovel prvému výroku uplatneného nároku pre nedostatok naliehavého právneho záujmu, je potrebné uviesť, že s touto otázkou sa prvoinštančný súd vysporiadal správne. Žalobca prvým žalobným nárokom sa domáhal určenia, že tvrdenie žalovanej o ňom, zverejnené v dvojtyždenníku „naše novinky“ ročník 20/2014, dátum vydania 30.10.2014 v článku s názvom „Vulgárny útok na primátorku“ v znení: „V Z. poznám jediného oligarchu, a ten robí celý čas všetko pre to, aby po voľbách nastala na poste primátorky nášho mesta zmena. Možno si vypočítal, že je lepšie zainvestovať 200.000 eur do niečej volebnej kampane, ako by ním kontrolovaná fabrika mala mestu splatiť dlh vo výške 700.000 eur“ je nepravdivé a predstavuje neoprávnený zásah do práva na ochranu dobrej povesti žalobcu.

Ďalšími uplatnenými nárokmi si žalobca uplatnil zabezpečenie ospravedlnenia, finančnej satisfakcie a práva zverejniť rozsudok.

Ust. § 19b ods. 2 Občianskeho zákonníka uvádza, že pri neoprávnenom použití názvu právnickej osoby sa možno domáhať na súde, aby sa neoprávnený užívateľ zdržal jeho užívania a odstránil závadný stav; možno sa tiež domáhať primeraného zadosťučinenia, ktoré sa môže požadovať aj v peniazoch.

Podľa § 19b ods. 3 Občianskeho zákonníka odsek 2 platí primerane aj pre neoprávnený zásah do dobrej povesti právnickej osoby.

Hmotnoprávne ust. § 19b ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka presne pomenováva nástroje, ktorými sa môže žalobca v postavení právnickej osoby domáhať ochrany dobrej povesti právnickej osoby. Zákon taxatívne stanovuje, že je možné podať žalobu, aby sa osoba, ktorá zasahuje do dobrého mena právnickej osoby, zdržala takéhoto konania a odstránila závadný stav. Taktiež sa možno domáhať primeraného zadosťučinenia, ktoré je možné požadovať aj v peniazoch. Na to, aby právnická osoba sa mohla domáhať ochrany dobrej povesti právnickej osoby, musí byť vykonaný zásah do jej práv, ktorý zásah právnická osoba musí jednoznačne identifikovať a tento zásah musí súd, pokiaľ právnická osoba mieni byť v konaní úspešnou, vyhodnotiť ako taký, na základe ktorého právnická osoba má právo podať žalobu na zdržanie sa od tohto zásahu a odstránenie závadného stavu, resp. primeraného zadosťučinenia, ktoré môže byť aj v peniazoch. Tieto nároky v sebe konzumujú určenie, že k zásahu došlo a že tento zásah má charakter zásahu odôvodňujúceho podanie žaloby podľa § 19b ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka.

Taxatívne stanovené nástroje ochrany dobrej povesti právnickej osoby nie je možné rozširovať. Pokiaľ žalobca v odvolaní namietal, že prvoinštančný súd nesprávne vyhodnotil naliehavý právny záujem na určení, že tvrdenie žalovanej je nepravdivé a predstavuje neoprávnený zásah do práva na ochranu dobrej povesti žalobcu, je ochranou dobrej povesti právnickej osoby žalobcu, argumentujúc rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR týkajúce sa ochrany osobnosti fyzických osôb podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, táto odvolacia námietka nie je dôvodná, pretože ust. § 13 Občianskeho zákonníka len príkladmo vypočítava formy žalôb, ktoré môže fyzická osoba podať s cieľom chrániť svoju osobnosť. Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 5Cdo 265/2009 sa totiž týka postmortálnej ochrany osobnosti a rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 5Cdo 180/2007 sa dotýka fyzickej osoby podľa § 13 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, kde bola žaloba o určenie, že došlo k zásahu považovaná za nedôvodnú pre nedostatok naliehavého právneho záujmu. Práve ust. § 13 a § 19b ods. 2 Občianskeho zákonníka sú diametrálne odlišné, keď právnická osoba má zúžený a presne zákonom stanovený rozsah možnosti ochrany dobrého mena. Pokiaľ žalobca žiadal určenie, že tvrdenia žalovanej sú nepravdivé a predstavujú neoprávnený zásah do práva na ochranu dobrej povesti žalobcu, v takom prípade, keďže nejde o žalobu podľa § 19b ods. 2 Občianskeho zákonníka, je povinný preukazovať naliehavý právny záujem práve na takomto určení. Keďže žalobca v prejednávanej veci naliehavý právny záujem nepreukázal, správne postupoval prvoinštančný súd, keď v tejto časti žalobu zamietol.

11. Vo vzťahu k ďalšej odvolacej námietke žalobcu, a to, že prvoinštančný súd neposúdil výrok žalobkyne v kontexte s celým článkom a tak nevyvodil jej zodpovednosť za poškodenie dobrej povesti žalobcu,

musí odvolací súd uviesť, že tak, ako to zistil prvoinštančný súd, článok, ktorý je predmetom skúmania, je článok, ktorý koncipoval redaktor dvojtyždenníka „naše novinky“. Tento redaktor opisoval okolnosti, ktoré boli uverejnené v inom periodiku s názvom „Týždenník slovenský východ“. Keďže žalovaná podľa obsahu článku nemala možnosť sa k tomuto uverejnenému článku v inom periodiku vyjadriť, ako to vyplýva z sporného článku, dostala možnosť od redaktora zaujať stanovisko. Vo svojom stanovisku žalovaná ani v jednej časti svojho výroku nespomína a bližšie neidentifikuje „oligarchu“, ktorý zasahuje podľa žalovanej do volieb primátora v Meste Humenné a nekonkretizuje ani spoločnosť, resp. „fabriku“, ktorá mala mestu splatiť svoj dlh vo výške takmer 700.000 eur. Odpoveď žalovanej je priamo redaktorom článku vsadená do kontextu, ktorý žalovaná nemala možnosť ovplyvniť. Je však pravdou, že celý článok je písaný formou, kde sú jednoznačne menovaní žalobca a X. Q.. Za obsah článku písaný redaktorom novín však žalovaná nenesie žiadnu zodpovednosť, nenesie zodpovednosť ani za vsadenie svojej odpovede do akéhokoľvek kontextu ďalších informácií, tvrdení a skutočností autora článku.

Odvolací súd pripúšťa, že odpoveď žalovanej na otázku redaktora môže navodiť dojem, že X. Q. má predstavovať „oligarchu“ spomínaného autorom článku, ale z verejne prístupného registra (Obchodný register) je veľmi ťažko identifikovateľná spoločnosť, ktorá by mala byť dlžná Mestu Humenné takmer 700.000 eur. V obchodnom registri je množstvo osôb s menom X. Q., ktoré podnikajú v rôznych obchodných spoločnostiach. Je ťažko možné identifikovať, že práve spoločnosť Chemes, a.s. Humenné, pokiaľ by nebola spomínaná redaktorom v iných častiach článku, by bola z výroku žalovanej priamo identifikovateľná.

Odvolací súd nezistil, že by prvoinštančný súd pri svojich úvahách a hodnotení sa dopustil takej vady v konaní, ktorá by mohla mať dôvod na zmenu rozhodnutia prvoinštančného súdu a vyhovneniu žalobe. Žalovaná vyslovením sporného výroku nevykonala zásah do dobrej povesti právnickej osoby, preto za uplatnený nárok nie je zodpovedná. Bez jej pričinenia bolo vyjadrenie žalovanej zverejnené v takých písomných súvislostiach, z ktorých žalobca vyvodzuje svoj nárok podľa § 19b OZ. Za zverejnenie výroku žalovanej a uvedenie ďalších súvislostí, z ktorých sa vyvodzujú okolnosti, že zasiahnutou osobou bol žalobca, žalobca nepreukázal zodpovednosť žalovanej.

Preto odvolací súd zamietavý výrok prvoinštančného rozsudku v spojení so súvisiacim výrokom o trovách konania podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako správny potvrdil.

12. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1, 2 CSP. V odvolacom konaní bola žalovaná úspešnou stranou sporu, preto jej v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami patrí nárok na náhradu trov konania, o výške ktorého nároku rozhodne prvoinštančný súd v samostatnom uznesení po právoplatnosti tohto rozsudku.

13. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.